

Møte fredag den 29. mai 2009 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 91):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om NRK-plakaten - dekning av valg (Innst. S. nr. 237 (2008–2009), jf. St.meld. nr. 18 (2008–2009))
2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Gunnar Kvasshheim om å tillate politisk reklame på norsk fjernsyn (Innst. S. nr. 236 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:58 (2008–2009))
3. Referat

Presidenten: Representanten Sigvald Oppebøen *Hansen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Kristelig Folkepartis stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Åse Gunhild Woie *Duesund* fredag 29. mai for som medlem av Europarådets parlamentariske forsamling å delta i innvielse av Det Europeiske Wergelandsenteret i Oslo.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Kjell Ingolf *Ropstad*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad er til stede og vil ta sete.

Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1 og 2 behandles under ett – og anser det for vedtatt.

Sak nr. 1 [10:01:18]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om NRK-plakaten - dekning av valg (Innst. S. nr. 237 (2008–2009), jf. St.meld. nr. 18 (2008–2009))

Sak nr. 2 [10:01:32]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Gunnar Kvasshheim om å tillate politisk reklame på norsk fjernsyn (Innst. S. nr. 236 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:58 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil tre minutter.

– Det anses vedtatt.

Espen Johnsen (A) [10:02:33] (ordfører for sakene): Politisk tv-reklame er eit tema som ved fleire anledningar har vore debattert i Stortinget. Vi starta denne perioden med at Regjeringa reverserte dei borgarlege partia sitt forslag om å tillate slik reklame og slo i staden fast at reklameforbodet framleis skulle gjelde.

Bakgrunnen for stortingsmeldinga som Regjeringa no har fremma – og eg tør inkludere representantforslaget frå Venstre – har si historie tilbake til valkampen i 2003 då TV Vest valde å sende reklame for Pensjonistpartiet i Rogaland.

TV Vest blei pålagde gebyr for brot på kringkastingsloven. Dei stemna staten, tapte alle rettsrundane i Noreg, men vann fram i Strasbourg. I dommen frå Menneskerettsdomstolen i Strasbourg er premissen at reklame var einaste moglegheit for Pensjonistpartiet til å få tv-dekning. Det er ikkje ein dom som handlar om reklameforbodet generelt. Regjeringa følgjer opp dommen med to grep – både eit tillegg i NRK-plakaten og ei avtale med Frikanalen.

Dei borgarlege partia er i all hovudsak for politisk fjernsynsreklame og mot tiltaka frå Regjeringa. Innstillinga er difor oversiktleg i den forstand at dersom ein er for reklame, er ein mot andre tiltak. Dei ulike argumenta for og mot denne type reklame er godt kjende, og er dei same i dag som dei var då saka sist var til behandling.

Arbeidarpartiet, saman med SV og Senterpartiet, stør dei endringane som er foreslåtte i NRK-plakaten. NRK-plakaten skal uttrykkje dei forventingane, krava og føringane staten som eigar har til NRK. Det er på akkurat same måten som andre eigarar i andre medieselskap også har krav, forventingar og føringar for sine selskap.

I 2003, då TV Vest sende reklamen, hadde vi ingen NRK-plakat. Det er altså ei anna verkelegheit i dag enn den gongen. NRK seier sjølv, slik det blir referert i meldinga:

«Partier som stiller liste i mer enn halvparten av fylkene ved stortingsvalget eller i flere kommuner ved kommunevalget, vil normalt bli dekket under valgkampen.»

Det er ei ryddig og ordentleg utgreiing og eit godt grunnlag for det tillegget i plakaten som Regjeringa har lagt fram. Nokon meiner det er å gripe inn i den redaksjonelle fridomen til NRK. Det er det sjølv sagt ikkje.

Stortinget har gjennom NRK-plakaten kome med mange føringar av ulike slag. Det skal vere tilbod til barn og unge, det skal spelast norsk musikk og forskjellig anna. Med det er eit redaksjonelt spørsmål, ikkje eit politisk, kva som blir sendt på barne-tv, om NRK vel å sende Norsktoppen – sjølv om Framstegspartiet meiner det er ei naturleg sak for Stortinget å ta stilling til – og korleis NRK planlegg og gjennomfører valdebattar, utspøringar og kva dei no måtte prioritere i samband med valkampen. Det er heilt og fullt opp til kringkastingsjefen kva slags redaksjonelle val NRK gjer. Det ansvaret høyrer til der og ingen andre stader. Det er også ei endring av

verkelegheita sidan 2003 når Regjeringa har sørgt for at Redaktørplakaten, der desse prinsippa er nedfelte, no er lovfesta.

Det andre vi gjer, er at Frikanalen dei siste tre veke- ne før eit val skal prioritere plass for dei politiske partia dersom det skulle bli trengsel og knapt med sendeflater.

Frikanalen er eit demokratiprojekt. Dei skal fortsetje med det som heile tida har vore tanken, at ein på ikkje-kommersiell basis skal la lag, organisasjonar og dei som måtte ønskje det, få uttrykkje seg på fjernsyn. I samband med val skal altså politikken prioriterast. Nokon meiner at det er noko nytt som har dukka opp i tolvte time. Nei, det er det ikkje. Det står i meldinga, og det står ikkje minst i instillinga som Stortinget behandla då det digitale bakkenet- tet blei vedteke i 2004. Det er bra det initiativet Regjeringa har teke med å betre distribusjonen for Frikanalen. Det vil vere ein styrke om enda fleire får tilgang til kanalen.

I debatten som har vore rundt denne saka, har ein frå enkelte fått inntrykk av at ytringsfridomen i Noreg berre kan reddast om det blir lov med politisk tv-reklame. Det er nok slik – og heldigvis for det – at ytringsfridomen står sterkare enn som så. At nokon meiner det er for lite reklame og ønskjer meir, er greitt nok. At nokon vil tene gode pengar på denne reklamen og difor er for, er også greitt. Arbeidarpartiet meiner at ytringsfridomen blir svekt med denne reklamen. Det vil vere dei med dei største penge- interessene i ryggen, dei med dei største ressursane, som vil sleppe til og dominere.

Dersom det likevel skulle vise seg at det er reklamen som er ytringsfridomens redning, bør alle som er sterke tilhengjarar, så fort som mogleg gjere alt dei kan for at denne reklamen blir vist, men utan betaling. Det er fullt lovleg i dag, men det blir ikkje gjort. Når det ikkje skjer, trur eg vurderingane er av økonomisk karakter, og kanskje at denne reklamen er lite eigna dersom det er ytringsfridomen som tel, og som ein er oppteken av.

Fleirtalet sluttar seg til forslaga frå Regjeringa og går difor – naturleg nok – mot representantforslaget.

Georg Indrevik (FrP) [10:07:41]: Etter domsavgjø- relsen 11. desember 2008 i Den europeiske menneskeret- tighetsdomstol, EMD, vedrørende politisk reklame i norsk fjernsyn fikk statsråden i Kultur- og kirke departementet det tilsynende svært travelt. Dommen var kjent i desember 2008. NRK-plakaten ble sist behandlet i Stortinget i feb- ruar 2009, og nå på nytt, i mai 2009, da med et forslag om en tilføyelse i plakaten punkt 1 b). Selv om departemen- tet gir uttrykk for at de var uenige i dommen, finner de det nå likevel rett å gjøre en endring, en tilføyelse i NRK-plakaten, da vel i håp om å komme dommen i møte.

Denne, etter min og Fremskrittspartiets mening, noe vinglete håndtering av dommen i EMD forsterker det inn- trykk en sitter igjen med, at selv Regjeringen innser at en her har en svak sak. Fremskrittspartiet mener at det for- slaget som Regjeringen nå fremmer, fremstår som et krav fra en eier til redaksjonen og vil således etter vår mening være i strid med loven om redaksjonell fridom i media.

Fremskrittspartiet vil til enhver tid ta avstand fra alle forsøk på fra politisk hold å detaljregulere innholdet i den

enkelte redaksjon. I visse land praktiseres en slik politisk styring av media, noe Fremskrittspartiet sterkt vil ta av- stand fra skal innføres i Norge. Forslaget som Regjering- en her ønsker å få vedtatt, legger opp til en detaljregu- lering av det politiske innholdet, ikke bare i NRK, men også i Frikanalen. Dette er, igjen etter vår mening, en inn- gripen i ytringsfriheten. Med forslaget ønsker man å styre ytringsfriheten gjennom diktat og ikke gjennom tillit, som Fremskrittspartiet står for. Fremskrittspartiet mener videre at den av Regjeringen foreslåtte endring i NRK-plakaten ikke er i tråd med dommen fra EMD.

Med forannevnte som bakgrunn vil Fremskrittsparti- et gå imot de foreslåtte endringer i NRK-plakaten. Jeg antar at Innst. S. nr. 236 skal inngå i samme debatt, og denne saken er jo gjenganger for Fremskrittspartiet. For- budet som kringkastingsloven § 3-1 i dag setter mot re- klame for livssyn og politisk budskap i fjernsyn, har vi ved flere anledninger foreslått opphevet, da dette forbudet etter vår mening representerer en begrensning i ytringsfr- iheten. Dommen av 11. desember 2008 i Den europeiske menneskerettighetsdomstol mener vi nå har slått fast at dette forbudet eller andre diktat som måtte komme fra Re- gjeringen, og som vil begrense ytringsfriheten, er ulovlig, og at denne dommen må få som konsekvens at det norske totalforbudet mot politisk reklame må opphøre.

I et moderne samfunn, i et demokrati, er ytringsfr- iheten en fundamental verdi. Som det fremgår av Den euro- peiske menneskerettskonvensjons artikkel 10 (1), skal en- hver sikres rett til å ha egne meninger og til å motta og meddele informasjon og ideer uten inngrep fra offent- lige myndigheter og uavhengig av landegrenser. En po- litisk ytring gjennom reklame, eller kanskje bedre kalt en politisk ytring gjennom informasjon til alle aktuel- le medier, verken kan eller skal begrenses til tider rundt et valg, etter Fremskrittspartiets mening. I dag er det slik at det til enhver tid styrende flertall i dette lan- det gjennom statlig informasjon i alle media kan frem- me sine synspunkter. De grupperinger som har andre synspunkter, har ikke her samme muligheten – og en meningsutveksling ville være styrkende for demokra- tiet.

La meg ta for meg noen av argumentene til komiteens flertall som ønsker å opprettholde forbudet.

Det blir ikke mest mulig likeverdige vilkår for menings- ytring, blir det hevdet. I mindretallets forslag er dette tatt hånd om gjennom ordlyden «herunder også forslag til reguleringer som sikrer ytringsfrihet.»

Dette gjelder også de argumentene som fremkommer om at det vil være svært kostnadskrevenende og således kun for ressurssterke organisasjoner. Det er vel ingen i denne sal som vil legge bånd på ytringsfriheten til ressursster- ke organisasjoner ved at de ikke får gi uttrykk for sin mening.

Av andre argumenter som kan frembringes mot å opp- heve forbudet, kan nevnes bl.a. at tv-reklame for poli- tisk budskap vil kunne gi et skjevt bilde av kompliserte spørsmål osv.

Avslutningsvis vil jeg med dette ta opp forslaget til mindretallet i komiteen.

Presidenten: Representanten Georg Indrevik har tatt opp det forslaget han refererte til.

Olemic Thommessen (H) [10:13:23]: For ikke lenge siden behandlet vi NRK-plakaten her i denne sal. Viktige poeng var da NRKs integritet og at vi ikke skal bruke NRK som et politisk instrument for målsettinger som ikke ligger på et generelt og overordnet plan. Det bør det være bred og grunnleggende oppslutning om.

Når Regjeringen ved denne korsvei foreslår å legge inn en endring av plakaten ut fra et konkret og omstridt politisk behov, er dette derfor prinsipielt uheldig og et eksempel på omstendigheter som ikke bør ligge til grunn ved fremtidige endringer av plakaten. Bakgrunnen er selvsagt det som nå har vært debattert: dommen i Menneskerettighetsdomstolen om politisk tv-reklame.

Etter at dommen ble kjent, og Regjeringen besluttet ikke å anke, hvilket vel hadde vært det naturlige hvis man ville gå videre med saken, har vi sett en sjelden kreativitet i forhold til mulige farbare veier for omgåelse av det som stort sett alle kompetente miljøer, unntatt Regjeringen, er enige om, nemlig at totalforbudet mot denne typen ytringer strider mot ytringsfriheten og dermed mot menneskerettighetene.

Høyre mener den opplagte konklusjonen etter dommen måtte være å oppheve totalforbudet og heller se på hvilke rammer man under norske forhold ville legge til grunn for partiets og organisasjonenes mulighet til å ytre seg gjennom kjøpt tid på tv. Nå er dette antagelig ikke så rart, for så vidt som Høyre i lang tid har ment at denne typen reklame burde tillates. Forbudet er ulogisk og inkonsekvent i forhold til hvordan partiene driver sin opplysningsvirksomhet for øvrig – gjennom kjøpt plass i det offentlige rom, i annonser, f.eks. Samtidig har Høyre også tidligere ment at forbudet er prinsipielt betenkelig i forhold til ytringsfriheten.

Men uansett om man nå måtte være uenig med oss i dette, synes jeg det er påfallende hvilken innsats som legges i en så vidt liten sak som en regulert politisk tv-reklame kunne være. Først setter man NRKs integritet på spill gjennom et forsøk på å legge klare føringer på kanalens valgkampdekning. Heldigvis parerer kringkastingssjefen dette så vidt tydelig at denne angivelige løsningen nå i alles øyne fremstår klart som det den er – en flopp.

Det er ingen skam å snu, heter det. Det hadde vært en god idé i denne saken. I stedet var man ytterligere kreativ og kom da til den nye løsningen, nemlig statlig kjøpt tid i Frikanalen. «Verre og verre, sa kjerringa, hu skulle si ære være.» Ikke bare mener Regjeringen at ytringsfriheten angivelig skal være ivaretatt gjennom kjøpt tid i en nokså marginal kanal, man åpner her også for halvtimes programmer i den eneste kanalen i Norge som ikke har en reell redaktør når det gjelder innhold. I tillegg bruker man nok en gang frivillighetens arena som et instrument for egen politikk, og man kobler det alle hadde forventet skulle være en alminnelig tilskuddspost over statsbudsjettet, til en avtale med klare forpliktelser overfor staten.

Statsråden snakker ofte om armlengdes avstand. Her snakker vi om direkte inngripen, ikke bare i en medie-

bedrift, men også i en kulturinstitusjon som opplagt ville hatt disse bevilgningene over statsbudsjettet uansett, iallfall i en eller annen størrelsesorden. Høyres forslag i denne sammenheng var at herreløs arv skulle tilfalle Frikanalen. På den måten hadde midler kunnet tilfalle uten at det lå noen mistanke om politiske føringer. Her bekymrer man seg ikke bare om mistanken; her smeller man til med en avtale som legger klare føringer.

Sist, men ikke minst, blir dette også en ganske spesiell sak for Norge i det internasjonale bildet. Vår opplagte rolle i internasjonal politikk må være å hegne om menneskerettighetene og ytringsfriheten i en verden der dette i mange land ikke er opplagte saker.

At vi legger så mye arbeid i å vri oss unna i en sak som kunne vært ordnet på en enkel måte! Man kunne gitt en fast sendetid, begrenset i omfang med noen forskrifter, og løst hele saken, men neida, den veien vil man ikke gå. Man vrir seg unna i alle tenkelige prokuratorgrep for å slippe å imøtekomme dette så tydelig uttalte krav fra Menneskerettighetsdomstolen. Det gir oss et ganske dårlig utgangspunkt når vi med andre land skal ta opp saker som dreier seg om store og alvorlige spørsmål.

Med dette som utgangspunkt står Høyre bak det forslaget som er fremmet, nemlig kort og godt at politisk tv-reklame bør tillates i Norge.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:18:29]: Bakgrunnen for saken vi behandler her i dag, er en dom fra Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg, der staten tapte saken mot TV Vest om politisk reklame. Det grunnleggende premisset for dommen var at politisk reklame var den eneste muligheten for partiet til å få tv-dekning. Regjeringen var uenig i dommen, men valgte likevel ikke å kreve saken oversendt EMDs storkammer. Kristelig Folkeparti mener Regjeringen burde ha anket dommen. I stedet valgte statsråden å benytte virkemidler som etter Kristelig Folkepartis mening er svært tvilsomme.

Vi er enig i at det fortsatt bør være forbud mot politisk reklame. I denne saken har statsråden ikke bare rotet det til for seg selv – først da ankefristen var gått ut, valgte statsråden å kunngjøre beslutningen om ikke å anke. Da var det for sent for Stortinget å vurdere dette alternativet.

Statsrådets forslag til løsning var så å foreta en endring i NRK-plakaten. Forslaget til endring som vi behandler i dag, har ikke vært ute på bred høring, noe som ville vært helt naturlig i denne type saker. Under høringen i komiteen kom det fram at NRK ble gjort kjent med saken først samme uke som beslutningen ble fattet i departementet. Det er svært oppsiktsvekkende. I innspurten av komiteens behandling av denne saken – ja, faktisk to dager før avgivelse – ble komiteen kjent med statsrådets nye grep knyttet til Frikanalen.

Dette har vært en svært uryddig prosess, og konklusjonene som er trukket, kan ikke Kristelig Folkeparti støtte. Sakens kjerne er nemlig, uansett hvordan man vrir og vender på det, at statsråden nå foreslår et virkemiddel som bryter med det helt grunnleggende prinsippet om redaksjonell frihet. Ja, Kristelig Folkeparti har tidligere støttet hovedlinjene i NRK-plakaten. Den skal angi rammer på

et overordnet nivå. Samtidig har vi, også i merknader, uttrykt vår bekymring for at plakaten kan brukes som virkemiddel for stadig mer detaljstyring. Det tillegget som nå foreslås, skiller seg fra resten av plakaten fordi det griper direkte inn i nyhetsredaksjonelle prioriteringer.

For mindre enn ett år siden vedtok Stortinget lov om redaksjonell friedom i media. Forslaget til endring av NRK-plakaten er en langt sterkere føring for redaksjonens politiske journalistikk enn hva som reguleres i denne loven. Statsråden har hevdet at tillegget er uproblematisk fordi instruksjonen samsvarer med hva NRK uansett ville ha gjort. Dette er en underlig logikk. Det er irrelevant om forslaget er identisk med NRKs egne prioriteringer. Det sentrale er at NRKs politiske journalistikk ikke må gis føringer som strider mot redaksjonell uavhengighet. Dessuten, hvis instruksjonen ikke betyr noen reell endring av valgdekningen, har instruksjonen ingen effekt. Da er den et tvilsomt virkemiddel for å imøtekomme kravet fra Den europeiske menneskerettighetsdomstol. Skulle instruksjonen derimot ha en reell effekt, ja, da kan man med rette hevde at viktige styringsprinsipper er brutt.

Dersom mindre partier klager NRKs dekning inn for Medietilsynet og ikke får medhold, er departementet klageinstans. Dersom departementet imøtekommer klagen – ja, da er NRK overkjørt. Men dersom ingen klage imøtekommes – ja, da er instruksjonen verdiløs. Jeg tror de fleste skjønner at vi ikke kan ha det slik, også statsråden, vil jeg tro, siden han i siste liten foreslo tiltak knyttet til Frikanalen. Det var kreativt, men også når det gjelder Frikanalen, gjenstår det uavklarte spørsmål. I Dagsavisen 13. mai sier Medietilsynets direktør at «Frikanalen som politisk TV-kanal kan få konsekvenser for Medietilsynets vurderinger av politisk reklame». Jeg mener dette burde vært grundigere belyst på et tidligere tidspunkt. I dag er det nye oppslag i Dagsavisen med spørsmål om hvorvidt politiske innslag i Frikanalen kan åpne for rasistiske innslag.

I denne saken må en gjøre ulike avveininger. Som sagt støtter Kristelig Folkeparti Regjeringen i synet på politisk reklame på tv. Men prosessen og håndteringen av denne saken er under enhver kritikk. I tillegg er virkemidlene som foreslås, svært betenkelige. Dessuten lot Regjeringen ankemuligheten gå fra seg. Det burde den ikke gjort.

Trine Skei Grande (V) [10:23:40]: I høringa om denne saken ble det sagt at ytringsfrihet ikke er et sesongarbeid. Sjøl om denne saken kan virke underlig og til tider er noe å bli lattermild over, er dette faktisk en ganske alvorlig sak. Norge har fått en dom mot seg i Menneskerettighetsdomstolen, og det skal da håndheves av en regjering som har vist seg å trå feil i alle viktige saker av prinsipiell karakter. Enten det er blasfemi eller hijab, har denne regjeringa hatt problemer – så også i denne saken.

Først til innholdet i saken: Det er veldig pussig at en skal bli så mye mer skadet av en reklamefilm sendt på en tv-skjerm enn av de reklamefilmene en ser på en PC-skjerm. Det å styre innholdet i media ut fra hvilken plattform filmene blir levert på, er ganske forhistorisk. Det er ikke noe som helst grunnlag for å si at den

ene filmen er skadelig, mens den andre filmen ikke er skadelig.

Det andre er at det er prinsipielt ganske feil at staten i dag kan reklamere for sine kampanjer, mens den som er uenig med staten, i sine kampanjer ikke skal ha den samme ytringsfriheten. Og det er her vi er ved sakens kjerne; det er ytringsfriheten i det norske samfunnet. For det å åpne for politisk reklame betyr ikke at alle skal få lov til å reklamere, det betyr faktisk at det er Redaktørplakaten i de ulike mediene som bestemmer, slik som det er med alle andre uttrykk, selvfølgelig.

Så har det blitt lagt fram argumenter om at det vil føre til så stor ulikhet. Ja, statsråden sa like til den dagen han bestemte seg for ikke å anke, at han skjønte ikke at Venstre var for dette, for dette kunne vi umulig tjene på. Ja, vi i Venstre har prinsipper også når vi ikke tjener på det. Ulikhetene mellom de politiske partiene er der absolutt i dag. De er der hver eneste dag. Når Siv Jensen går på talerstolen til Fremskrittspartiet, kan Fremskrittspartiet sette inn en halv sides annonse i VG om at en kan gå inn på nettv og høre Siv Jensen. Det skulle vi i Venstre ønske at vi også kunne ha gjort, men slik er det ikke. Men det betyr ikke at vi vil forby Fremskrittspartiet å gjøre det. Det er det som er den grunnleggende tankegangen knyttet til ytringsfrihet og demokrati og alt dette, og det er her det hele stritter imot. Den ulikheten er der hver eneste dag. De store partiene kan annonsere i helsider i VG, i halvsider i VG – og det koster mye mer enn de små reklamesnuttene en kan ha på TV Vest, slik som Pensjonistpartiet har. Men det betyr ikke at en skal forby ytringen.

Det er også godt mulig å regulere reklame, slik som vi gjør. Vi regulerer alle former for reklame i det norske samfunnet. Det kunne en godt ha gjort her også, og en burde ha gjort det, i forhold til at f.eks. én mening ikke skal kunne kjøpe opp hele sendeflaten.

I høringa var det faktisk ingen av dem som deltok, som støttet Regjeringas handlemåte her. NRK har bedt på sine knær om at en ikke skal endre NRK-plakaten så ofte. Journalistlaget sa klart i høringa at endringa som nå blir foreslått, bryter med Redaktørplakaten. Det uføret som Regjeringa nå er inne i, er at enten funker endringa i NRK-plakaten – da betyr det at de bryter Redaktørplakaten – eller så funker ikke endringa, og da betyr det at de bryter dommen i forhold til Menneskerettighetsdomstolen. Så samme hva endringa her har ført til, er det feil. Og den andre, krampaktige – på slutten – gode idéen som liksom skulle komme, var da å instruere Frikanalen, som skulle være de frie organisasjonenes kanal, og si at pengestøtten deres var avhengig av at de reddet Regjeringa ut av denne domstolsdommen. Det er jo et like stort overgrep mot Frikanalen. I tillegg til å være redd for den store stygge politiske reklamens følger åpner en da en frikanal som ikke er dekt av Redaktørplakaten. Da tar en jo bort den ene kontrollen en har på det området, hvis en har et ønske om å skjerme folket for den vonde politiske reklamen.

Nei, dette er egentlig ikke snakk om politisk reklame eller ikke. Det er snakk om utrolig dårlig politisk håndverk på et veldig viktig område, nemlig kampen for ytringsfrihet i det norske samfunnet.

Statsråd Trond Giske [10:28:57]: Jeg må bare si at det er få debatter jeg har gledet meg slik til som den vi skal ha nå, for endelig kan vi få opposisjonens standpunkter ut i det åpne og prøve å se om vi klarer å få en logisk sammenheng i dem.

Det er to spørsmål som behandles samtidig. Det ene er spørsmålet om politisk tv-reklame skal tillates i Norge. Jeg konstaterer med glede at det er et flertall i Stortinget, og bredere enn de rød-grønne partiene, som ønsker å opprettholde forbudet mot politisk tv-reklame i Norge. De rød-grønne partiene sammen med Kristelig Folkeparti står på det det har vært flertall for i Stortinget i alle år, nemlig at dette ikke skal tillates, med den begrunnelsen vi alltid har hatt, at dette vil føre til en stor kostnadsspiral i politikken og gjøre at de med de største pengeressursene får størst ytringsfrihet på bekostning av dem med de små, gjøre at politikken blir mer pengeavhengig og gjøre at vi som politikere må bruke mye mer av tida vår på å samle penger i stedet for å gjøre vår viktigste jobb, nemlig å ivareta velgernes interesse og bygge samfunnet bedre. Dette har vi stått på hele tiden. I Stortinget i dag får vi fastslått at dette står fast. Det vil selvsagt ligge til grunn for Regjeringens videre arbeid, og det vil helt sikkert også, antar jeg, ligge til grunn for Medietilsynets videre arbeid at Stortinget nok en gang slår fast at loven står.

Så har vi fått en dom i Den europeiske menneskerettighetsdomstol som konkluderer med – la oss ta med det også – at den forrige regjering i 2003 ikke hadde ivare tatt ytringsfriheten i Norge godt nok, fordi Medietilsynet grep inn mot en reklame som Pensjonistpartiet sendte på TV Vest i valgkampen 2003.

Vår motpart i denne saken argumenterte systematisk med – akkurat som Venstre, og andre, var inne på fra talerstolen – at det var selve prinsippet om å forby politisk tv-reklame som var galt. Man burde ikke forskjellsbehandle reklame mellom de ulike medieformene; tv, avis, Internett osv. burde sidestilles. Det vant man ikke gjennom med. Man tapte i alle norske rettsinstanser, inkludert Høyesterett. Så hvor Olemic Thommessen har det fra at alle juridiske eksperter er uenig med Regjeringen, vet ikke jeg.

Man tapte også i Den europeiske menneskerettighetsdomstol, fordi man i dommen ikke slår fast at prinsippet om at reklame skal være likebehandlet i alle plattformer, blir akseptert. Tvert imot sier man at staten – Norge – har gode argumenter for hvorfor man skal opprettholde et slikt forbud. Og for å gå videre: Den norske dommeren i Den europeiske menneskerettighetsdomstol – hvis man skal ha juridisk ekspertise på dette, skulle man tro at det var en meget nærstående person å sitere – skriver i sin utdypning, helt ordrett, at det er ikke forbudet mot politisk reklame som sådan som er problematisk i denne saken, men at Pensjonistpartiet i 2003 ikke slapp til på redaksjonell plass, og derfor måtte bruke politisk tv-reklame som sin eneste mulighet for å komme til orde på tv. Dette er sånn sett kanskje vel så mye en dom over pressen som en dom over staten, fordi medier som faktisk har som sin fantastiske publisistiske plattform å bidra til ytringsfrihet i Norge, får en konklusjon i Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg om at ytringsfriheten i Rogaland i 2003 var

så dårlig at man faktisk måtte slippe til Pensjonistpartiet med politisk tv-reklame.

Så argumenterer man flott fra TV Aftenbladet og andre med at dette handler om ytringsfrihet. Vel, de kan jo på ett sekund løse denne saken ved å slippe Pensjonistpartiet til på redaksjonell plass. Men den løsningen har liksom ikke vært en aktuell problemstilling. Derimot skal man løse ytringsfriheten ved å slippe Pensjonistpartiet til mot betaling. Det er en rørende omtanke for ytringsfriheten.

Staten gjør mye for ytringsfriheten. Vi har lovfestet den i Grunnloven. Vi har lovfestet redaksjonell frihet. Vi gir milliardstøtte til pressen, og vi bruker over 4 milliarder kr hvert år på NRK. Dette er for å sikre ytringsfriheten. Så må vi ta konsekvensen av at ytringsfriheten ikke er god nok. Det gjør vi på to måter. Det er ikke slik som Skei Grande sier, at dette har vi kommet på i ettertid. Alt står i meldingen. Vi styrker NRK-plakaten og dermed NRKs ansvar for å slippe til små partier. Det vi skriver i NRK-plakaten, er ordrett i tråd med NRKs egne planer, så noe særlig overgrep mot den redaksjonelle friheten i NRK kan jeg knapt nok se at det er. Så sier noen at da forandrer det jo ingenting. Nei, det forandrer ingenting av planene for 2009, men det forandrer det som skjedde i 2003. Det andre vi gjør, er å sikre at små partier slipper til på Frikanalen. Det burde være i alles interesse at ytringsfriheten for små partier sikres på den måten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Olemic Thommessen (H) [10:34:28]: Jeg skjønner at statsråden og jeg nok ikke blir enige om akkurat reklame-spørsmålet, men denne saken som Regjeringen har fremmet, dreier seg om NKR-plakaten, og der håper jeg at vi kan enes om noe. Det dreier seg nemlig om under hvilke omstendigheter eller hvordan NRK-plakaten bør brukes.

Da vi diskuterte NRK-plakaten, var det viktig at den lå på et overordnet og generelt plan. Dette har vært en lang diskusjon gjennom mange år, altså om hvordan storting og regjering skal kunne ha en debatt om NRK, hvordan man både gir et samfunnsoppdrag og samtidig beholder NRKs integritet og redaksjonelle frihet – altså hvordan man har det som bør være en god avstand.

Problemet med denne saken er jo at den vanskelig kan forstås som annet enn et utspill fra Regjeringen for å redde seg ut av en helt konkret politisk problemstilling, og det setter jo denne bestemmelsen, selv om den er generelt utformet, i et spesielt lys. Mener statsråden at det er en brukbar ramme for hvordan vi skal endre plakaten i fremtiden?

Statsråd Trond Giske [10:35:41]: Ja, det er nettopp det jeg mener. Strasbourg-domstolen har slått fast at ytringsfriheten i Norge for små partier ikke er god nok. Det spørsmålet vi stiller oss, er: Hvordan kan vi bedre små partiers ytringsfrihet?

Jeg skjønner at Høyre og Fremskrittspartiet, som alltid har jobbet for politisk tv-reklame, skulle ønske at de kunne bruke denne dommen til å tvinge gjennom noe som de ikke får flertall for i Stortinget. Det skjønner jeg. Men vi løser

det som er kjernen i dette problemet: ikke politisk tv-reklame, men ytringsfriheten til små partier, ved bl.a. å styrke NRK-plakaten på dette området. For å sitere hva vi foreslår, og som Stortinget nå slutter seg til, og for å presisere det som kommer til å bli vedtektene til NRK i juni:

«NRK skal ha en bred og balansert dekning av politiske valg. Samtlige partier og lister over en viss størrelse omtales normalt i den redaksjonelle valgdekningen.»

Jeg kan nesten ikke se noen viktigere del av NRKs samfunnsoppdrag enn å legge til rette for ytringsfrihet, debatt og informasjon rundt valg i Norge. Dette går til kjernen av et allmennkringkasteroppdrag, og allmennkringkasteroppdraget er kjernen i at vi har lisensfinansiert NRK.

Trine Skei Grande (V) [10:36:57]: Jeg er jo litt sjarmert over statsrådens omsorg for de små partiers mulighet for å annonsere. Jeg lurer på om statsråden i framtida ser for seg at han også skal kunne regulere annen form for annonsering, sånn at Siv Jensens halvside i VG da kan stoppes, eller at vi kan sikres å få en halvside i VG når vi har landsmøte.

Statsråd Trond Giske [10:37:20]: I mange land foregår det en diskusjon om man skal ha begrensninger på pengegaver til politiske partier. Selv USA har jo noen grenser på det, selv om grensene kanskje går i milliardklassen.

Men det vi i hvert fall ikke ønsker, er en ytterligere kostnadsspiral i den politiske kampen. Én ting er de politiske partiene, men man kan jo forestille seg politiske kamper om andre spørsmål. Jeg kan bruke som eksempel kamp om oljeboring i sårbare områder. Hvem tror man har mest penger til å gjennomføre en omfattende politisk tv-kampanje for å vinne gjennom med sitt syn – oljeselskapene, som har milliardoverskudd å hente hvis man får gjennomslag, eller miljøbevegelsen? Man kunne ta legemiddelindustrien, man kunne ta arbeidslivets rettigheter, osv. Her vil man skape et system som gjør at de med de store pengeinteressene vinner den politiske kampen på bekostning av de smås ytringsfrihet. Det ønsker vi ikke, selv om Arbeiderpartiet sikkert hadde klart seg i den runddansen.

Georg Indrevik (FrP) [10:38:27]: Statsråden var i sitt innlegg sterkt inne på at årsaken til at han ville stoppe dette – slik forstod jeg det – var at det var de pengesterke og de med store ressurser som da ville slippe til. Det gjaldt politisk reklame, som han var opptatt av. Men dette gjelder jo også reklame for livssyn, og jeg vil da heller tillate meg mer å kalle det en informasjon om livssyn og politisk informasjon eller politisk meningsutveksling i media.

I forslaget til mindretallet i komiteen står det «herunder også forslag til reguleringer som sikrer ytringsfrihet». Så mitt spørsmål til statsråden er om ikke statsråden som medlem av et parti som er veldig opptatt av reguleringer, burde kunne klart å regulere dette slik at ikke bare de pengesterke slapp til.

Statsråd Trond Giske [10:39:23]: La meg først bare presisere at vi har ikke noen planer om noen ytterligere begrensninger på den politiske kampen i forhold til pen-

geinteressene. Vårt mål er å ikke øke forskjellene mellom de pengesterke og de som ikke har så mye penger. Og, som sagt, at Fremskrittspartiet og Høyre særlig har ment det motsatte i mange år, mener jeg nærmest er en logisk konsekvens, nettopp at dette vil gagne de pengesterke. Jeg har litt mer vanskelig for å forstå Venstres standpunkt.

Jeg er helt overbevist om at hvis vi åpner denne porten, er vi på en sklie. Hvorfor skal vi gi tillatelse til de politiske partiene og ikke til andre politiske organisasjoner? Det vil bli neste debatt. Hvorfor skal vi ikke gi adgang for firmaer, store organisasjoner som organiserer bedrifter? Det blir den neste debatten. Jeg mener at den grensen vi har nå, er forståelig, den er lettfattelig, og den er lett håndterbar. Så slipper vi de små partiene til gjennom Frikanalen, gjennom at NRK har et større ansvar for å slippe dem til, og så sikrer vi ytringsfrihet for alle, ikke bare for dem med den største lommeboka.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:40:36]: Kristeleg Folkeparti er enig med statsråden, vi ønsker ikkje politisk reklame. Vi er einige i den målsetjinga. Men eg undrar meg svært over den prosessen som har vore, og eg lurer på kvifor statsråden ikkje har sett i gang eit grundigare arbeid før fristen for å anke gjekk ut. Dette blei jo kjent same dagen som fristen gjekk ut, og vi har jo registrert gjennom høyringar her i Stortinget at NRK blei trekt veldig seint inn i denne prosessen, og Frikanalen heilt på tampen, to dagar før vi skulle leggje fram innstilling. Statsråden hadde jo lang tid på seg frå resultatet frå dommen var klart, til å finne gode løysingar.

Så eg lurer på: Kvifor har ikkje prosessen vore betre, og kvifor ville ein ikkje anke?

Statsråd Trond Giske [10:41:24]: Grunnen til at vi ikke anker, er at vi ikke trengte å anke. Dommen gir full frihet til å beholde forbudet mot politisk tv-reklame, hvis vi sørger for at små partiers ytringsfrihet sikres. Da vi konkluderte med dette, var ikke spørsmålet å anke eller ikke, men det var hvordan vi sikrer denne ytringsfriheten.

Jeg konstaterer at Kristelig Folkeparti langt på vei er enig i vår tankegang, men mener kanskje at vi burde sett på andre virkemidler og gått grundigere inn i det. Det aksepterer jeg fullt ut. Men jeg har lyst til å si at når man etterlyser en høring f.eks. om NRK-plakatens endringer, var altså systemet inntil vi – denne regjering – innførte NRK-plakaten, at generalforsamlingen i NRK, altså kulturministeren, suverent bestemte disse betingelsene i generalforsamling. For eksempel da min forgjenger bestemte at NRK skulle ha et kringkastingsorkester, som også for så vidt er en inngripen i NRKs frihet, gjorde hun det suverent i en generalforsamling, uten stortingsbehandling, uten høring, uten diskusjon. Det at det faktisk sendes til Stortinget, diskuteres i det åpne, er jo en enorm forbedring av prosessen rundt betingelsene for allmennkringkasteren NRK.

Trine Skei Grande (V) [10:42:31]: Jeg vil gjerne følge akkurat det. Statsråden sa i sitt innlegg her at det han gjennomfører nå i NRK-plakaten, bare er det som er NRKs politikk. Vi spurte NRK-sjefen i høringa, og han sa

at dette ikke var en endring han ønsket. Redaktørforeningen sa i høringa at det er en prinsipielt stor forskjell mellom en redaktørs prinsipp og når hans prinsipper blir en instruks. Dette som statsråden nå gjør, er da et brudd på både det Redaktørforeningen legger til grunn, det Journalistlaget la til grunn, det Mediebedriftenes Landsforbund la til grunn, og det NRK sa at de ønsket. Så hvordan kan det prinsippet da være så mye høyere? Eller er det slik at NRK-sjefen i høringa sier feil ting til oss?

Statsråd Trond Giske [10:43:25]: Nei, jeg mener at NRK-sjefen blir misbrukt av dem som ønsker politisk tv-reklame, for NRK-sjefen sier at dette vil ikke endre det vi har tenkt å gjøre i 2009. Det er helt riktig, det. Men det vil jo endre det som i hvert fall Strasbourg-domstolen mener var tilfellet i 2003, og det er jo det vi skal bedre. Hvordan skal småpartiene i Norge sikres ytringsfrihet, bedre ytringsfrihet enn det som var i 2003?

Vi har jo nettopp behandlet en NRK-plakat som er full av detaljerte instruksjoner til NRK – 35 pst. norsk musikk. Det er jo en redaktørs frihet å bestemme hva som skal spilles av musikk, men vi har i hvert fall pålagt NRK å sende 35 pst. norsk musikk. Opposisjonen mente jo da vi behandlet NRK-plakaten, at NRK måtte sørge for å videreformidle den kristne arven i Norge. Det er jo et redaksjonelt spørsmål om man skal sende den kristne arven eller ikke. Det finnes til og med magasiner i Norge hvor eierne har bestemt at de bare skal skrive om ponni. Det er en innskrenkning av den redaksjonelle friheten, det. Men en eier kan faktisk sette disse betingelsene for en mediebedrift. En allmennkringkaster har ikke bare muligheten til det, men der er betingelsen for å være allmennkringkaster og få lisensfinansiering at man har disse betingelsene.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet over. Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Stortinget går til votering i sakene nr. 1 og 2.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Olemic Thommessen – til stemmeforklaring

Olemic Thommessen (H) [10:53:52]: Etter å ha lyttet til denne debatten finner Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti å ville stemme imot.

Komiteen hadde innstilt:

St.meld. nr. 18 (2008–2009) – NRK-plakaten – dekning av valg – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 65 mot 34 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 10.54.25)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Georg Indrevik satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak som åpner for reklame for livssyn og politiske budskap i alle medier, herunder også forslag til reguleringer som sikrer ytringsfrihet.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:58 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Gunnar Kvassheim om å tillate politisk reklame på norsk fjernsyn – bifalles ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble innstillingen bifalt med 61 mot 39 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 10.55.14)

Sak nr. 3 [10:55:24]

Referat

- (270) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Laila Dævøy, Åse Gunhild Woie Duesund, Dagrun Eriksen og Hans Olav Syversen om å øke engangsstønadene ved fødsel og adopsjon fra om lag 0,5 G (ca. 35 000 kr) til 2 G (ca. 140 000 kr) for å legge til rette for flere fødsler (Dokument nr. 8:110 (2008–2009))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? –

Før møtet heves, vil presidenten benytte anledningen til å takke Stortinget for velvillig samarbeid og holdning til denne president gjennom de siste fire år.
– Møtet er hevet. (Applaus i salen)